

Bizottsági közlemény az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról

(2008/C 155/02)

Ez a közlemény az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló bizottsági közlemény helyébe lép (HL C 71., 2000.3.11., 14. o.).

1. BEVEZETÉS**1.1. Háttér**

Ez a közlemény a Bizottság kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásra vonatkozó megközelítését aktualizálja azzal a céllal, hogy a tagállamok számára részletesebb iránymutatással szolgáljon azokról az elvekről, amelyekre a Bizottság a Szerződés 87. és 88. cikkre vonatkozó értelmezését, valamint azoknak az állami kezességvállalásra történő alkalmazását alapozni kívánja. Ezeket az elveket jelenleg a Szerződés 87. és 88. cikkének a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló bizottsági közlemény⁽¹⁾ rögzíti. E közlemény alkalmazása során 2000 óta szerzett tapasztalatok arra engednek következtetni, hogy felül kell vizsgálni a Bizottság politikáját ezen a területen. Ebben az összefüggésben a Bizottság emlékeztetni kíván többek között az egyes határozatai⁽²⁾ révén érvényesülő jelenlegi gyakorlatára, amelynek értelmében a programok részét képező valamennyi kezesség tekintetében el kell végezni a veszteségek kockázatának egyéni értékelését. A Bizottság az e területen folytatott politikáját a lehető legátláthatóbbá kívánja tenni, ezáltal biztosítva határozatai kiszámíthatóságát és az egyenlő bánásmódot. A Bizottság főként biztos támpontokkal kíván szolgálni a kis- és középvállalkozások (a továbbiakban: KKV-k) és a tagállamok számára – egy adott társaság vonatkozásában a társaság pénzügyi minősítése alapján – azon legalacsonyabb díj meghatározásához, amelynek alkalmazása esetén az adott állami kezességvállalás nem minősül a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti támogatásnak. Hasonlóképpen, amennyiben a felszámított díj összege elmarad ettől a szinttől, úgy a különbség támogatási elemnek tekinthető.

1.2. A kezességvállalások típusai

A kezességvállalást leggyakrabban hitellel vagy olyan egyéb szerződéses pénzügyi kötelezettséggel társítják, amelyet a hitelfelvevő a hitelezővel szemben vállal; a kezesség nyújtható egyedi kezességment vagy kezességvállalási program formájában.

A kezességvállalásnak azonban különböző formái lehetnek, függően jogalapjuktól, az érintett ügylet típusától, a kezességvállalás időtartamától stb. Noha a felsorolás nem teljes körű, a kezesség alábbi formái azonosíthatók:

- általános kezességvállalás, azaz vállalkozások számára nyújtott kezességvállalás, szemben olyan meghatározott ügylethez kapcsolódó kezességvállalásokkal, mint például hitel, tőkebefektetés stb.,
- külön okiratban biztosított kezességvállalás, szemben a vállalkozás jogállásához kötődő kezességvállalással,
- a közvetlenül nyújtott kezességvállalás, szemben az elsődleges kezesnek nyújtott viszontkezeség-vállalással,
- korlátlan kezességvállalások, szemben azösszgszerűségükben, illetve időben korlátozott kezességvállalásokkal. A Bizottság kezességvállalás formájában nyújtott támogatásnak tekinti az olyan vállalkozások által szerzett kedvezőbb finanszírozási feltételeket is, amelyek jogi formája kizárja a csőd vagy egyéb fizetési képzetlenségi eljárás lehetőségét, vagy biztosítja a kifejezetten állami kezességvállalást vagy a veszteségek állam általi fedezését. Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, amikor az állam részesedést szerez egy vállalkozásban, amennyiben a szokásos korlátozott felelősség helyett korlátlan felelősséget fogadnak el,
- egyértelműen szerződésen (így például meghatározott alakiságokhoz kötött szerződésen, felelősségvállaló nyilatkozaton) vagy más jogi forráson alapuló kezességvállalás, szemben az olyan kezességvállalással, amelynek alakja kevésbé meghatározott (így például kísérőlevél, szóbeli kötelezettségvállalás), ahol az ilyen kezességvállalások által biztosítható felelősségi szintek alkalmasint különbözőek is lehetnek.

⁽¹⁾ HL C 71., 2000.3.11., 14. o.

⁽²⁾ Például: Brandenburg tartomány 1991. és 1994. évre vonatkozó kezességvállalási programjairól szóló, 2003. április 23-i 2003/706/EK bizottsági határozat, C 45/98 sz. (ex NN 45/97) állami támogatás, (HL L 263., 2003.10.14., 1. o.). A hajózási finanszírozás területére vonatkozó németországi kezességvállalási programokról szóló, 2003. december 16-i bizottsági határozat, (N 512/03), (HL C 62., 2004.3.11., 3. o.). Olaszországnak a hajózási finanszírozására nyújtandó állami támogatási rendszeréről szóló, 2005. április 6-i 2006/599/EK bizottsági határozat (HL L 244., 2006.9.7., 17. o.).

Különösen az utóbbi esetben, a megfelelő jogi vagy könyvelési nyilvántartás hiánya miatt a kezességvállalás alig nyomon követhető. Ez így van mind a kedvezményezett, mind az állam vagy a kezességet vállaló közintézmény szempontjából, és következésképpen a harmadik felek számára rendelkezésre álló információk szempontjából is.

1.3. A közlemény felépítése és alkalmazási köre

E közlemény alkalmazásában:

- a) „kezességvállalási program”: bármely olyan eszköz, amely alapján – anélkül, hogy további végrehajtási intézkedésekre lenne szükség – kezességvállalást lehet nyújtani vállalkozások számára, tiszteletben tartva az időtartamra, az összegre, az alapügyletre, illetve a vállalkozások típusára vagy méretére (így a KKV-k) vonatkozó bizonyos feltételeket;
- b) „egyéni kezesség”: vállalkozásnak nyújtott és nem kezességvállalási program alapján odaítélt kezességvállalás.

A közlemény 3. és 4. szakasza úgy került megfogalmazásra, hogy közvetlenül alkalmazható legyen az egyes pénzügyi ügyletekhez, így például a hitelekhez kapcsolódó kezességvállalásokra. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy tekintettel gyakoriságukra és arra, hogy összegük megállapítható, ezek azok az esetek, ahol leginkább szükség van annak megállapítására, hogy a kezességvállalások állami támogatásnak tekintendők-e vagy sem.

Mivel legtöbb esetben a kezességvállalással biztosított ügylet formája hitel, a közlemény a továbbiakban a kezességvállalás fő kedvezményezettjére „hitelfelvevőként”, azon szervre pedig, amelynek a kockázata az állami kezességvállalás következtében csökken, „hitelezőként” fog hivatkozni. E két kifejezés használata a szöveget alátámasztó indokok megértésének megkönnyítését is célozza, hiszen a hitel működésének alapelve széles körben ismert. Ebből azonban nem következik, hogy a 3. és 4. szakaszt csak a hitelekre vonatkozó kezességvállalásokra kell alkalmazni. A 3. és 4. szakasz valamennyi kezességvállalásra alkalmazandó, ahol a kockázat hasonló átruházására kerül sor, például tőkebefektetés esetén, feltéve hogy a vonatkozó kockázati profilt (beleértve a fedezet esetleges hiányát) is tekintetbe veszik.

A közlemény valamennyi gazdasági ágazatra vonatkozik, beleértve a mezőgazdasági, a halászati és a közlekedési ágazatot is az érintett ágazatban nyújtott kezességvállalásokhoz kapcsolódó egyedi szabályok sérelme nélkül.

Ez a közlemény nem vonatkozik az exporthitel-garanciára.

1.4. A kezességvállalás egyéb típusai

Ha a kezességvállalás bizonyos formái (lásd az 1.2. pontot) a kockázatnak a kezesre történő átruházásával járnak, illetve ha azok nem rendelkeznek az 1.3. pontban említett egyedi jellemzők közül legalább egyvel – ilyenek például a biztosítási kezességvállalások –, úgy ezekről eseti alapon kell elemzést készíteni, amely során a szükséges mértékben kell alkalmazni a közlemény vonatkozó szakaszait vagy a közleményben leírt módszereket.

1.5. Semlegesség

Ez a közlemény nem érinti a Szerződés 295. cikkét, és így a tagállamokban fennálló tulajdoni rendet sem. A Bizottság semleges a köz- vagy a magántulajdon tekintetében.

Különösen az a tény, hogy egy vállalkozás nagy részben állami kézben van, nem elegendő önmagában az állami kezességvállalás megállapításához, feltéve hogy nem állnak fenn kifejezett vagy implicit kezességvállalási elemek.

2. A 87. CIKK (1) BEKEZDÉSÉNEK ALKALMAZHATÓSÁGA

2.1. Általános megjegyzések

A Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a közös piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.

Ezek az általános feltételek alkalmazandók a kezességvállalásokra is. Ami a lehetséges támogatás egyéb formáit illeti, állami támogatásnak minősülhet az állam által közvetlenül, azaz a központi, regionális vagy helyi hatóságok által, valamint az egyéb állami ellenőrzés alatt álló szervek, így például a vállalkozások által az államnak betudható módon ⁽³⁾, állami forrásból nyújtott kezességvállalás.

A kétségek elkerülése érdekében tehát tisztázni kell az állami források fogalmát az állami kezességvállalások tekintetében. Az állami kezességvállalás azt az előnyt foglalja magában, hogy a kezességvállaláshoz társuló kockázatot az állam viseli. Azt, hogy az állam viseli a kockázatot, általában megfelelő díjjal ellentételezik. Amennyiben az állam eltekint e díj egy részétől vagy egészétől, az egyrészről a vállalkozásnak nyújtott előnyt, másrészről az állami források felhasználását jelenti. Így még abban az esetben is, ha a kezességvállalás alapján az állam végül semmilyen kifizetést nem teljesít, az még állami támogatásnak minősülhet a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése alapján. A támogatás nyújtása a kezesség elvállalásának időpontjában, nem pedig a kezesség érvényesítésekor vagy a kezességvállalás feltételei alapján történő kifizetésekor történik. A kezesség vállalásakor kell értékelni azt, hogy a kezességvállalás állami támogatásnak minősül-e vagy sem, és ha igen, az milyen összeget tesz ki.

Ebben az összefüggésben a Bizottság megjegyzi, hogy az állami támogatásra vonatkozó szabályok alapján elvégzett elemzés nem érinti az adott intézkedésnek a Szerződés egyéb rendelkezéseivel való összeegyeztethetőségét.

2.2. Támogatás a hitelfelvevő részére

A támogatás kedvezményezettje általában a hitelfelvevő. Amint az a 2.1. pontban megállapításra került, a kockázatviselést általában megfelelő díjjal ellentételezik. Ha a hitelfelvevő nem köteles díjat fizetni, vagy alacsony összegű díjat fizet, akkor előnyhöz jut. A kezesség nélküli helyzethez képest az állami kezességvállalás lehetővé teszi a hitelfelvevő számára, hogy a pénzpiacokon az általában elérhető pénzügyi feltételeknél kedvezőbb feltételek mellett jusson hitelhez. Az állami kezességvállalás segítségével a hitelfelvevő jellemzően alacsonyabb kamatot kaphat, illetve kevesebb biztosítékot kínálhat. Egyes esetekben állami kezességvállalás nélkül a hitelfelvevő nem találna olyan pénzügyi intézményt, amely kész lenne bármilyen feltétel mellett is hitelezni. Az állami kezességvállalás így megkönnyítheti új vállalkozás létrehozását, és lehetővé teheti egyes vállalkozások számára, hogy pénzt szerezzenek új tevékenységek folytatására. Hasonlóképpen, az állami kezességvállalás segítséget nyújthat a nehézségekkel küzdő vállalkozásoknak, hogy a megszűnés vagy a szerkezetátalakítás helyett továbbra is aktívak maradjanak, ami a verseny torzulásához vezethet.

2.3. Támogatás a hitelező részére

2.3.1. Bár általában a támogatás kedvezményezettje a hitelfelvevő, nem zárható ki, hogy meghatározott körülmények között a támogatás közvetlenül a hitelező javát is szolgálja. Így például abban az esetben, ha a már vállalt hitel vagy egyéb pénzügyi kötelezettség tekintetében az állam utólagosan vállal kezességet az adott hitel vagy pénzügyi kötelezettség feltételeinek kiigazítása nélkül, vagy ha a biztosított hitelt egy másik, nem biztosított hitel ugyanazon hitelintézet részére történő visszafizetésére használják fel, akkor az a hitelező számára is támogatást jelenthet, amennyiben a hitelek biztosítéka növekszik. Ha a kezességvállalás a hitelező számára is tartalmaz támogatást, figyelmet kell fordítani arra a tényre, hogy az ilyen támogatás fő szabályként működési támogatásnak minősülhet.

2.3.2. A kezességvállalás eltér az olyan egyéb állami támogatási intézkedéstől, mint például a vissza nem térítendő támogatások vagy az adómentességek, mivel a kezességvállalás esetében az állam és a hitelező között is jogviszony keletkezik. Ezért figyelembe kell venni a jogellenesen nyújtott állami támogatás folytán a harmadik személyeket érintő lehetséges következményeket is. A hitelekre vonatkozó állami kezességvállalás esetében ez főleg a hitelező pénzügyi intézményeket érinti. A vállalkozások számára a finanszírozási célból kibocsátott kötvényekre adott kezességvállalás esetében ez a kötvénykibocsátásban részt vevő pénzügyi intézményeket érinti. A nemzeti jog alapján kell vizsgálni azt a kérdést, hogy a támogatás jogellenes volta kihat-e az állam és harmadik személyek közötti jogviszonyra. A nemzeti bíróságoknak vélhetőleg meg kell vizsgálniuk, hogy a nemzeti jog megakadályozza-e a kezességvállalási szerződések teljesítését, és a Bizottság szerint ezen értékelés során a bíróságoknak figyelembe kell venniük a közösségi jog megsértését is. Ennek megfelelően, a hitelezőknek – szokásos elővigyázatosságból – érdekükben állhat annak ellenőrzése, hogy a kezességvállaláskor tiszteletben tartották-e az állami támogatásra vonatkozó közösségi szabályokat. A tagállamnak meg kell tudni adnia a Bizottság által az egyedi esetre vagy programra nézve kiadott ügyszámot, és adott esetben biztosítania kell a bizottsági határozat egy nem bizalmas példányát az *Európai Unió Hivatalos Lapjára* vonatkozó hivatkozással együtt. A Bizottság a maga részéről mindent megtesz annak érdekében, hogy átlátható módon információkat bocsásson rendelkezésre az általa jóváhagyott esetekről vagy programokról.

⁽³⁾ Lásd a C-482/99. sz., *Franciaország kontra Bizottság*, az ún. „Stardust”-ügyben hozott ítéletet (EBHT 2002., I-4397. o.).

3. A TÁMOGATÁS FENNÁLLÁSÁT KIZÁRÓ FELTÉTELEK

3.1. Általános megfontolások

Ha az állam által vállalt egyedi kezesség vagy az állam részvételével működő kezességvállalási program nem jár előnnyel egy vállalkozás számára, úgy nem minősül állami támogatásnak.

Ebben az összefüggésben a Bíróság a közelmúltban hozott ítéleteiben ⁽⁴⁾ megerősítette, hogy annak megállapítása során, hogy egy kezességvállalás vagy kezességvállalási program előny nyújt-e, a Bizottságnak az értékelését a piacgazdaságban tevékenykedő befektető elvére (a továbbiakban: „piacgazdasági befektető elve”) kell alapoznia. Így számításba kell vennie azt, hogy a kedvezményezett vállalkozásnak milyen lehetőségei vannak arra, hogy a tőkepiacon egyenértékű pénzügyi forrásokhoz jusson. Nincs szó állami támogatásról abban az esetben, ha egy új finanszírozási forrást olyan feltételekkel tesznek hozzáférhetővé, amelyek a rendes piacgazdasági feltételek mellett tevékenykedő magánszereplő számára is elfogadhatóak lennének ⁽⁵⁾.

Annak könnyebb értékelhetősége érdekében, hogy a piacgazdasági befektető elve teljesül-e egy adott kezességi intézkedés esetén, a Bizottság e szakaszban a támogatás hiányára vonatkozóan számos elégséges feltételt állapít meg. A 3.2. pont vonatkozik az egyedi kezességekre, a KKV-k számára biztosított egyszerűbb lehetőséget pedig a 3.3. pont tartalmazza. A 3.4. pont vonatkozik a kezességvállalási programokra, a KKV-k számára biztosított egyszerűbb lehetőséget pedig a 3.5. pont tartalmazza.

3.2. Egyedi kezesség

Az egyedi állami kezességvállalást illetően a Bizottság úgy véli, hogy az alábbi pontokban található feltételek együttes teljesülése lesz elegendő az állami támogatás fennállásának kizárásához:

- a) A hitelfelvevő nincsen nehéz pénzügyi helyzetben.

Annak eldöntése érdekében, hogy a hitelfelvevő nehéz pénzügyi helyzetben lévőnek tekinthető-e, a nehéz helyzetben lévő társaságok megmentési és szerkezetátalakítási támogatásra vonatkozó iránymutatásban megállapított fogalom meghatározásra kell hivatkozni ⁽⁶⁾. Azon KKV-k, amelyek kevesebb mint három éve működnek bejegyzett vállalkozásként, ezen időszak során e közlemény alkalmazásában nem tekintendők nehéz helyzetben lévőnek.

- b) A kezességvállalás terjedelme a kezesség vállalásának időpontjában megfelelően mérhető. Ez azt jelenti, hogy a kezességvállalásnak meghatározott pénzügyi ügyletekhez kell kapcsolódnia, meghatározott maximális összegre kell vonatkoznia, és időben korlátozottnak kell lennie.
- c) A kezességvállalás legfeljebb a kintlévő hitel vagy egyéb pénzügyi kötelezettség 80 %-át fedezi; ez a korlátozás nem alkalmazandó a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokra vonatkozó kezességvállalásokra ⁽⁷⁾.

A Bizottság úgy ítéli meg, hogy ha egy pénzügyi kötelezettséget teljes mértékben állami kezességvállalás fedez, a hitelező kisebb ösztönzéssel rendelkezik a hitelezési műveletből származó kockázat megfelelő értékelésére, biztosítására és minimalizálására, valamint különösen a hitelfelvevő hitelképességének megfelelő értékelésére. Az eszközök hiánya miatt az állami kezes nem mindig végzi el ezt a kockázatelemzést. Az arra való ösztönzés hiánya, hogy a hitel vissza nem fizetésének kockázatát minimalizálja, arra bátoríthatja a hitelezőt, hogy a szokásosnál nagyobb kereskedelmi kockázattal járó hitelre szerződjön, ami így az állami portfólióban növelheti a nagyobb kockázatú kezességvállalások összegét.

⁽⁴⁾ Lásd a 3. lábjegyzetben említett C-482/99. sz. ügyben hozott ítéletet.

⁽⁵⁾ Lásd az EK-Szerződés 92. és 93. cikkének az állami hatóságok vállalati tőkérészesedésére való alkalmazásáról szóló bizottsági közleményt (az Európai Közösségek Hírlevele 9/1984 sz.); az Európai Közösségek Bíróságának a 296/82 és 318/82. sz., *Hollandia és a Leeuwarder Papierwarenfabriek Bv kontra Bizottság* egyesített ügyben hozott ítéletének (EBHT 1985., 809. o.) 17. pontját; az EK-Szerződés 92. és 93. cikkének, valamint az EGT-megállapodás 61. cikkének a légiközlekedési ágazatra történő alkalmazásáról szóló bizottsági közlemény (HL C 350., 1994.12.10., 5. o.) 25. és 26. pontját.

⁽⁶⁾ HL C 244., 2004.10.1., 2. o.

⁽⁷⁾ A „hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok” meghatározásához lásd a szabályozott piacra bevezetett értékpapírok kibocsátóival kapcsolatos információkra vonatkozó átláthatósági követelmények harmonizációjáról és a 2001/34/EK irányelv módosításáról szóló, 2004. december 15-i 2004/109/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének b) pontját (HL L 390., 2004.12.31., 38. o.). A 2008/22/EK irányelvvel (HL L 76., 2008.3.19., 50. o.) módosított irányelv.

A 80 %-os korlátozás nem vonatkozik az olyan társaságok finanszírozásához adott állami kezességre, amelyek tevékenysége kizárólag szabályszerű megbízás alapján ellátott általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtására terjed ki ⁽⁸⁾, és e kezességet a megbízást keletkeztető hatóság nyújtja. Amennyiben az érintett társaság egyéb általános gazdasági érdekű szolgáltatást vagy más gazdasági tevékenységet is végez, alkalmazni kell a 80 %-os korlátozást.

Kellő figyelmet kell fordítani az alábbi két szempontra, annak biztosítása érdekében, hogy a hitelező ténylegesen viselje a kockázat egy részét:

- ha a hitel vagy pénzügyi kötelezettség mértéke idővel csökken, például mert megkezdik a hitel visszafizetését, a kezességgel fedezett összegnek is arányosan csökkennie kell, úgy hogy bármely időpontban a kezesség nem fedezheti a kintlévő hitel vagy pénzügyi kötelezettség több mint 80 %-át,
- a veszteségeket a hitelezőnek és a kezesnek arányosan és azonos módon kell viselnie. Ugyanígy azon nettó összegnek (azaz az igény kezelési költségei nélküli bevételeknek), amely az adóságnak a hitelfelvevő által adott értékpapírból történő behajtásából származik a hitelező és a kezes által viselt veszteségeket arányosan kell csökkentenie. Az ún. készfizető kezesség, amely esetben a veszteséget elsőként a kezes viseli, és csak utána a hitelező, támogatást tartalmazónak minősülhetnek.

Ha egy tagállam a 80 %-os határ fölötti mértékben kíván kezességet vállalni, és arra hivatkozik, hogy ez nem jelent támogatást, ezen állítását megfelelően alá kell támasztania, például az ügylet egészének szerkezete alapján, valamint be kell jelentenie a kezességvállalást a Bizottság részére annak érdekében, hogy az megfelelően meg tudja vizsgálni az esetleges állami támogatás jellegét.

d) A kezességvállalásért piaci alapú díjat fizetnek.

Amint az a 2.1. pontban megállapításra került, a kockázatviselést általában a kezességvállalási vagy viszontkezesség-vállalási összegre vonatkozó megfelelő díjjal ellentételezik. Ha a kezességért fizetett ár eléri legalább a pénzpiacra hozzáférhető, megfelelő referencia kezességvállalási-díj értékét, akkor a kezesség nem tartalmaz támogatást.

Ha a pénzpiacokon nem állapítható meg megfelelő referencia kezességvállalási-díj, akkor a kezességvállalással biztosított hitel összes pénzügyi költségét, beleértve a hitelre vonatkozó kamatlatbat és a kezességvállalás díját egy hasonló, nem biztosított hitel piaci árával kell összevetni.

A megfelelő piaci ár meghatározása során mindkét esetben tekintetbe kell venni a kezességvállalás és az alapul szolgáló hitel jellegzetességeit. Ez magában foglalja az ügylet összegét és időtartamát; a hitelfelvevő által nyújtott biztosítékot, valamint a behajtási arány értékelését befolyásoló egyéb körülményeket; a hitelfelvevő általi nemfizetés valószínűségét pénzügyi helyzetéből, ágazati tevékenységéből, és kilátásaiból, adódóan, valamint egyéb gazdasági feltételeket. Ez az elemzés lehetővé teszi a hitelfelvevő kockázatminősítés segítségével történő besorolását. A besorolást nemzetközileg elismert minősítő ügynökség vagy adott esetben az alapul szolgáló hitelt nyújtó bank végezheti, az általa alkalmazott belső minősítés alapján. a Bizottság rámutat a minősítés és a nemfizetési arány között a nemzetközi pénzügyi intézmények által megállapított és nyilvánosságra hozott összefüggésre ⁽⁹⁾. A díj piaci árral való összeegyeztethetőségének értékelése érdekében a tagállam elvégezheti a hasonló minősítésű vállalkozások által a piacon fizetett árak összehasonlítását.

A Bizottság ezért nem fogja elfogadni a kezességvállalás díjának olyan egységes mértékben történő meghatározását, amely megfelel a gazdasági ágazatban szokásos mértéknek.

⁽⁸⁾ Az ilyen általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak meg kell felelnie a közösségi szabályoknak, így az EK-Szerződés 86. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével megbízott vállalkozásoknak közszolgáltatással járó ellentételezés formájában megítélt állami támogatásokra történő alkalmazásáról szóló, 2005. november 28-i 2005/842/EK bizottsági határozatnak (HL L 312., 2005.11.29., 67. o.) és a közszolgáltatással járó ellentételezés formájában nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi keretszabálynak (HL C 297., 2005.11.29., 4. o.).

⁽⁹⁾ Így például az ügynökségek hitelminősítéseit bemutató 1. táblázat, amely a Nemzetközi Fizetések Bankjának 207. sz. Munkadokumentumában található a következő címen:
<http://www.bis.org/publ/work207.pdf>

3.3. A kis- és középvállalkozások részére nyújtott egyedi kezességvállalások értékelése

Kivételes esetben, ha a hitelfelvevő KKV⁽¹⁰⁾, a Bizottság a 3.2.d) ponttól eltérően egyszerűbben is értékelheti, hogy egy adott hitelre vonatkozó kezesség támogatást jelent-e. Ebben az esetben, feltéve, hogy a 3.2.a)–3.2.c) pontban foglalt valamennyi többi feltétel teljesül, az állami kezességvállalás nem fog támogatásnak minősülni, ha a hitelfelvevő minősítése alapján⁽¹¹⁾ az állam kezességvállalásával ténylegesen biztosított összeg után a következő táblázatban felsorolt éves minimumdíjnak („mentesülési díj” – „safe harbour premium”⁽¹²⁾) megfelelő díjat számítanak fel:

Hitelminőség	Standard & Poor's	Fitch	Moody's	Éves mentesülési díj
Legmagasabb besorolás	AAA	AAA	Aaa	0,4 %
Nagyon erős fizetési képesség	AA +	AA +	Aa 1	0,4 %
	AA	AA	Aa 2	
	AA –	AA –	Aa 3	
Erős fizetési képesség	A +	A +	A 1	0,55 %
	A	A	A 2	
	A –	A –	A 3	
Megfelelő fizetési képesség	BBB +	BBB +	Baa 1	0,8 %
	BBB	BBB	Baa 2	
	BBB –	BBB –	Baa 3	
A fizetési képességet befolyásolhatják kedvezőtlen körülmények	BB +	BB +	Ba 1	2,0 %
	BB	BB	Ba 2	
	BB –	BB –	Ba 3	
A fizetési képességet valószínűleg hátrányosan befolyásolják a kedvezőtlen körülmények	B +	B +	B 1	3,8 %
	B	B	B 2	6,3 %
	B –	B –	B 3	
A fizetési képesség kedvező körülmények folyamatos fennállásától függ	CCC +	CCC +	Caa 1	Éves mentesülési díj nem állapítható meg
	CCC	CCC	Caa 2	
	CCC –	CCC –	Caa 3	
	CC	CC		
Nemfizetésben vagy ahhoz közel	SD	DDD	Ca	Éves mentesülési díj nem állapítható meg
	D	DD	C	
		D		

⁽¹⁰⁾ KKV-k: az EK-szerződés 87. és 88. cikkének a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott állami támogatásokra történő alkalmazásáról szóló 70/2001/EK rendeletet (HL L 10., 2001.1.13., 33. o.) I. mellékletében meghatározott kis- és középvállalkozások. Az 1976/2006/EK rendeletet (HL L 368., 2006.12.23., 85. o.) módosító rendelet).

⁽¹¹⁾ Ez a mentesülési díj a hasonló minősítésű vállalkozások számára meghatározott kamatfelárnak megfelelően került megállapításra a referencia-kamatláb és a leszámítolási kamatláb megállapítási módjának módosításáról szóló bizottsági közleményben (HL C 14., 2008.1.19., 6. o.). A Bizottság megbízásából e témáról készített tanulmányt: (http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/studies_reports/full_report.pdf — lásd a tanulmány 23., valamint 156–159. oldalát) követően 20 bázispontos általános csökkenést vettek figyelembe. Ez a csökkenés – annak érdekében, hogy figyelembe vegyék a kifejezetten a hitelekhez kapcsolódó járulékos költségeket – megfelel a hasonló kockázatú kölcsön és kezesség kamatfelára közötti eltérésnek.

⁽¹²⁾ A táblázat a Standard & Poor's, a Fitch és a Moody's által alkalmazott minősítési osztályokra hivatkozik, amelyek a banki ágazatban a 3.2.d) pontban leírt saját minősítési rendszerek összekötése érdekében leggyakrabban alkalmazott minősítő ügynökségek. Mindazonáltal a besorolást nem szükséges e minősítő ügynökségtől megszerezni. A nemzeti minősítési rendszerek vagy a bankok által a nemfizetés arányainak szemléltetése érdekében használt minősítési rendszerek szintén elfogadhatók, amennyiben feltüntetik az egy éven belüli nemfizetés valószínűségét, mivel a hitelminősítő ügynökségek ezt az adatot alkalmazzák a társaságok minősítésére. Az egyéb rendszereknek hasonló besorolást kell lehetővé tenniük e minősítési kulcs segítségével.

A mentesülési díjakat azon összegekre kell alkalmazni, amelyekért az állam az adott év elején ténylegesen kezességet vagy viszontkezességet vállal. A díjakat olyan minimumértéknek kell tekinteni, amelyet olyan társaságra kell alkalmazni, amelynek minősítése legalább megegyezik a táblázatban szereplő minősítéssel ⁽¹³⁾.

A kezességvállalás kezdetekor fizetendő egyösszegű kezességvállalási díj esetén a hitelgarancia támogatástól mentesnek tekintendő, ha ezen összeg legalább a fentiek szerinti jövőbeli kezességvállalási díjak jelenértékével egyenlő, ahol az alkalmazandó leszámítolási kamatláb a megfelelő referencia-kamatláb ⁽¹⁴⁾.

A fenti táblázatban foglaltaknak megfelelően a CCC/Caa-nak megfelelő vagy annál rosszabb minősítésű társaságok nem élvezhetik ezen egyszerűsített módszer előnyeit.

Az olyan KKV-k esetében, amelyek nem rendelkeznek hitelfelvevői múlttal vagy mérlegszemléletű megközelítéssel alapuló hitelminősítéssel, mint például a bizonyos meghatározott célra létrehozott vállalkozások vagy az új vállalkozások, a mentesülési díj 3,8 %, azzal, hogy az nem lehet alacsonyabb az anyavállalatra vagy anyavállalatokra alkalmazandó díjnál.

E kamatfelárak a piaci helyzet figyelembevételével időről időre felülvizsgálhatók.

3.4. Kezességvállalási programok

Az állami kezességvállalási programokat illetően a Bizottság úgy véli, hogy az alábbi feltételek együttes teljesülése kizárja az állami támogatás fennállását:

- a) A nehéz pénzügyi helyzetben levő hitelfelvevők ki vannak zárva a támogatási programban való részvételből (a részleteket lásd a 3.2.a) pontban).
- b) A kezességvállalások terjedelme a kezességek vállalásának időpontjában megfelelően mérhető. Ez azt jelenti, hogy a kezességvállalásoknak meghatározott pénzügyi ügyletekhez kell kapcsolódniuk, meghatározott legnagyobb összegre kell vonatkozniuk, és időben korlátozottnak kell lenniük.
- c) A kezességvállalások legfeljebb a kintlévő hitel vagy egyéb pénzügyi kötelezettség 80 %-át fedezik (a részleteket és kivételeket lásd a 3.2.c) pontban).
- d) A program feltételei a kockázat reális értékelésén alapulnak, így a kedvezményezett által fizetett díj azt minden valószínűség szerint önfinanszírozóvá teszi. A program önfinanszírozó voltát és a megfelelő kockázatalapúságot a Bizottság annak jelzéséként tekinti, hogy a program alapján fizetendő kezességvállalási díjak összhangban állnak a piaci árakkal.

Ez azzal jár, hogy minden egyes új kezességvállalás kockázatát az összes releváns tényező (a hitelfelvevő minősége, biztosítékok, a kezességvállalás tartama stb.) alapján kell értékelni. A kockázateértékelés alapján meg kell határozni a kockázati osztályokat ⁽¹⁵⁾, a kezességvállalást be kell sorolni e kockázati osztályok valamelyikébe, és az ennek megfelelő kezességvállalási díjat kell felszámítani a kezességvállalási vagy viszontkezesség-vállalási összegekre.

- e) A program önfinanszírozó jellegének megfelelő és progresszív értékelése érdekében a díjak szintjének megfelelőségét legalább évente egy alkalommal, a programnak egy gazdaságilag ésszerű időtartamban elért tényleges veszteségi rátája alapján felül kell vizsgálni, és ha fennáll annak a veszélye, hogy a program elveszti önfinanszírozó jellegét, a díjak mértékét ehhez mérten ki kell igazítani. Ez a kiigazítás érintheti az összes már vállalt és jövőbeni kezességet, vagy csak az utóbbiakat.
- f) Annak érdekében, hogy a piaci árral összhangban állónak lehessen tekinteni, a fizetendő díjnak fedeznie kell a kezességvállaláshoz társuló rendes kockázatokat, a program igazgatási költségeit és a megfelelő tőke után fizetendő éves díjat, még akkor is, ha nem vagy csak részben került sor e tőke képzésére.

Az igazgatási költségeknek magukban kell foglalniuk legalább az egyedi kezdeti kockázatelemzést, valamint a kezesség nyújtásához és igazgatásához kapcsolódó kockázatmonitoring és kockázatkezelési költségeket.

⁽¹³⁾ Például olyan társasággal szemben, amelyre vonatkozóan egy bank BBB-/Baa3 minősítésnek megfelelő hitelminősítést állapít meg, legalább évi 0,8 %-os mértékű kezességvállalási díjat kell felszámítani azokra az összegekre, amelyekért az állam minden egyes év elején ténylegesen kezességet vállal.

⁽¹⁴⁾ Lásd a 11. lábjegyzetben említett közleményt, amely szerint „(a) referencia-kamatláb használandó leszámítolási kamatlábként is, a nettó jelenértékek kiszámítása céljából. E célra általában a 100 bázispontos fix kamatfelárral megnövelt alapkamatláb használandó” (4. o.).

⁽¹⁵⁾ A további részleteket lásd a 12. lábjegyzetben.

A tőke után fizetendő díj tekintetében a Bizottság megjegyzi, hogy a kezeseknek általában a tőkekövetelményre vonatkozó szabályoknak kell megfelelniük, és ezekkel a szabályokkal összhangban saját tőkét kell képezniük annak érdekében, hogy ne menjenek csődbe, ha ingadozik a kezességekből eredő éves veszteségük mértéke. Ezek a szabályok általában nem vonatkoznak az állami kezességvállalási programokra, így azok az ilyen tartalékképzést nem teszik szükségessé. Más szóval, ha a kezességvállalásból eredő veszteségek meghaladják a kezességvállalási díjakból származó bevételeket, a hiányt egyszerűen az állami költségvetésből fedezik. A programra vonatkozó ilyen állami garancia kedvezőbb helyzetbe hozza a programot, mint egy általános kezes. Ezen egyenlőtlenség elkerülése, valamint annak érdekében, hogy az állam díjazásban részesüljön az általa vállalt kockázat után, a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a kezességvállalási díjnak fedezniük kell a megfelelő tőke után fizetendő díjat.

A Bizottság véleménye szerint ennek a tőkének a kintlévő kezességek 8 %-ának ⁽¹⁶⁾ kell megfelelnie. Az AAA/AA- (Aaa/Aa3)-nak megfelelő minősítésű vállalkozásoknak nyújtott kezességek esetén a figyelembe veendő tőkeösszeg a kintlévő kezességek 2 %-ára csökkenthető. Ugyanakkor az A+/A- (A1/A3)-nak megfelelő minősítésű vállalkozásoknak nyújtott kezességek esetén a figyelembe veendő tőkeösszeg a kintlévő kezességek 4 %-ára csökkenthető.

E tőke után fizetendő rendes díj kockázati díjból áll, amely növelhető a kockázatmentes kamatlábbal.

A kockázati díjat a tőke megfelelő összege után az állam részére kell fizetni valamennyi esetben. E gyakorlat alapján a Bizottság úgy véli, hogy a tőke után fizetendő rendes kockázati díj legalább 400 bázispontnak felel meg, és a kedvezményezett által fizetendő kezességi díjnak az ilyen kockázati díjat tartalmaznia kell ⁽¹⁷⁾.

Ha, mint a legtöbb állami kezességvállalási programban, a tőkét nem bocsátják a program rendelkezésére, és így az állam részéről nincs pénzbeli hozzájárulás, a kockázatmentes kamatlábat nem kell figyelembe venni. Ha viszont az állam ténylegesen rendelkezésre bocsátja az alapul szolgáló tőkét, akkor az államnál hitelezési költségek merülnek fel. Ezért a rendelkezésre bocsátott összeg után a kockázatmentes kamatlábat is meg kell fizetni az állam részére. E költséget emellett ki kell venni a program pénzügyi bevételeiből, és annak nem kell szükségszerűen kihatnia a kezességvállalási díjakra ⁽¹⁸⁾. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a 10 éves államkötvény hozama a szokásos tőkemegtérülésnek vett kockázatmentes kamatláb megfelelő referenciaértékeként használható.

- g) Az átláthatóság biztosítása érdekében a programnak rendelkeznie kell a jövőbeli kezességvállalások feltételeiről, így a minősítés, valamint adott esetben az ágazat és méret szempontjából a programban való részvételre jogosult társaságokról, valamint a maximális összegről és a kezességvállalás időtartamáról.

3.5. A kis- és középvállalkozásokra vonatkozó kezességvállalási programok értékelése

Tekintettel a kis- és középvállalkozások különleges helyzetére, és a finanszírozáshoz való hozzáférésük – különösen a kezességvállalási programokon keresztül történő – megkönnyítése érdekében két lehetőség áll az ilyen társaságok rendelkezésére:

- az egyéni kezességvállalásokra meghatározott mentesülési díjak alkalmazása a KKV-kra,
- a kezességvállalási programok olyan értékelése, amely lehetővé teszi egységes díjak alkalmazását és a kedvezményezett KKV-k egyéni minősítése szükségességének elkerülését.

⁽¹⁶⁾ A hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról szóló, 2006. június 14-i 2006/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 177., 2006.6.30., 1. o.) VI. mellékletével (41. és azt követő bekezdések) összefüggésben értelmezett 75. cikkében rögzített tőkekövetelményeknek megfelelően.

⁽¹⁷⁾ Egy BBB minősítésű társaság számára adott 100 egységnek megfelelő kezesség esetén tehát az így képzendő tartalék 8 egységet tesz ki. A 400 bázispont (vagy 4 %) alkalmazása erre az összegre $8 \% \times 4 \% = 0,32 \%$ éves tőkeköltséget eredményez a kezességvállalási összeg esetében, ami megfelelően kihat a kezességvállalás árára. Amennyiben a vállalat esetében a program által várt egyéves nemfizetési arány például 0,35 % és az éves igazgatási költségek becsült összege 0,1 %, a nem támogatásnak tekintett kezességvállalás ára évente 0,77 % lesz.

⁽¹⁸⁾ Ebben az esetben, és feltéve, hogy a kockázatmentes kamatláb mértéke 5 %, a képzendő tartalékok éves költsége ugyanazon 100 egységű kezesség és 8 egységű képzendő tartalék után $8 \% \times (4 \% + 5 \%) = 0,72 \%$ lesz a kezességvállalási összeg esetében. Ugyanilyen feltételezések alapján (0,35 %-os nemfizetési arány és 0,1 %-os igazgatási költségek), a kezességvállalás ára évente 0,77 % lenne, továbbá a programnak 0,4 %-os kiegészítő díjat kellene fizetnie az állam részére.

Mindkét szabály alkalmazási feltételeit a következőképpen kell meghatározni:

Mentesülési díjak alkalmazása a KKV-kra vonatkozó kezességvállalási programokban

Az egyéni kezesség tekintetében az egyszerűsítés érdekében javasoltakkal összhangban a KKV-k számára létrehozott kezességvállalási programokat fő szabályként szintén önfinanszíroznak, és állami támogatásnak nem minősülőnek lehet tekinteni, ha a 3.3. pontban meghatározott, a vállalkozások minősítésén alapuló minimum mentesülési díjakat alkalmazzák ⁽¹⁹⁾. A 3.4.a)–3.4.c) pontban, valamint a 3.4.g) pontban meghatározott egyéb feltételeket is teljesíteni kell, a 3.4.d)–3.4.f) pontban foglalt feltételeket pedig a minimum éves díjak alkalmazásával teljesítettnek kell tekinteni.

Egységes díjak alkalmazása a KKV-kra vonatkozó kezességvállalási programokban

A Bizottság tisztában van azzal, hogy az egyéni kockázatelemzés minden egyes hitelfelvevő esetében történő lefolytatása költséges folyamat, amely nem feltétlenül szükséges akkor, ha a program nagyszámú kisebb hitelt foglal magában, amelyekre vonatkozóan kockázatsökkentési eszközként működik.

Következésképpen, ha egy kezességvállalási program csak a KKV-k javára vállalt kezességekre vonatkozik, és e programon belül a kezességgel biztosított összeg társaságonként nem haladja meg a 2,5 millió EUR-t, a Bizottság a 3.4.d) ponttól eltérően valamennyi hitelfelvevőre vonatkozó egységes éves kezességvállalási díjat fogadhat el. Annak érdekében azonban, hogy az ilyen program keretében vállalt kezességek ne minősüljenek állami támogatásnak, a programnak önfinanszíroznak kell maradnia, és a 3.4.a)–3.4.c) pontban, valamint a 3.4.e)–3.4.g) pontban foglalt valamennyi egyéb feltételnek ugyanúgy teljesülnie kell.

3.6. Az állami tagállamként történő automatikus minősítés hiánya

Az, hogy a kezességvállalás vagy a kezességvállalási program nem felel meg a 3.2.–3.5. pontban megállapított feltételek bármelyikének, nem jelenti azt, hogy a kezességvállalást vagy a kezességvállalási programot automatikusan állami támogatásnak kell tekinteni. Ha bármilyen kétség merül fel a tekintetben, hogy a tervezett kezességvállalás vagy a kezességvállalási program állami támogatásnak minősül-e, be kell jelenteni a Bizottságnak.

4. TÁMOGATÁSI ELEMMEL RENDELKEZŐ KEZESSÉGVÁLLALÁSOK

4.1. Általános

Ha egy egyéni támogatás vagy támogatási program nem áll összhangban a piaczgazdasági befektető elvével, úgy kell tekinteni, hogy állami támogatást tartalmaz. Az állami támogatási elemet így összegszerűen meg kell határozni annak ellenőrzése érdekében, hogy a támogatás valamelyik egyedi állami támogatási mentességi ok alapján összeegyeztethetőnek tekinthető-e. Fő szabályként állami támogatási elemnek az egyénileg vagy támogatási programon keresztül nyújtott kezességvállalás megfelelő piaci ára és az intézkedésért ténylegesen fizetett ár közötti különbség tekintendő.

A teljes támogatástartalom eléréséhez a fentiek alapján kiszámított, pénzben kifejezett éves támogatástartalmakat a referencia-kamatláb alkalmazásával jelenértékükre kell diszkontálni, majd össze kell adni.

Egy kezesség támogatási elemének kiszámítása során a Bizottság kitüntetett figyelmet fog szentelni a következő körülményeknek:

- a) Az egyedi kezességek esetében: nehéz pénzügyi helyzetben van-e a hitelfelvevő? A kezességvállalási programok esetében: a programban való részvétel feltételei rendelkeznek-e az ilyen vállalkozások kizárásáról (a részleteket lásd a 3.2.a) pontban)?

A Bizottság megjegyzi, hogy a nehéz helyzetben levő társaságok esetében a piaci hitelező, ha egyáltalán van ilyen, a kezesség vállalásakor a várható nemfizetési arányra tekintettel magas díjat számítana fel. Ha különösen megnő annak valószínűsége, hogy a hitelfelvevő nem lesz képes a hitel visszafizetésére, akkor elképzelhető, hogy ez a piaci arány nem is létezik, és kivételes körülmények között a kezesség támogatási eleme elérheti a kezességgel ténylegesen fedezett összeget.

⁽¹⁹⁾ Ez tartalmazza azt az előírást is, miszerint az olyan KKV-k esetében, amelyek nem rendelkeznek hitelfelvevői múlttal vagy mérlegszemléletű megközelítésen alapuló hitelminősítéssel, a mentesülési díj 3,8 %, azzal, hogy az nem lehet alacsonyabb az anyavállalatokra alkalmazott díjnál.

- b) Megfelelően mérhető-e a kezességvállalás terjedelme a kezesség vállalásának időpontjában?

Ez azt jelenti, hogy a kezességvállalásoknak meghatározott pénzügyi ügyletekhez kell kapcsolódniuk, meghatározott maximális összegre kell vonatkozniuk, és időben korlátozottak kell lenniük. Ebben az összefüggésben a Bizottság úgy tekinti, hogy a korlátlan kezességvállalások fő szabályként nem összegeztethetők a Szerződés 87. cikkével.

- c) A kezességvállalások az egyes kintlévő hitelek vagy egyéb pénzügyi kötelezettségek több, mint 80 %-át fedezik-e (a részleteket és kivételeket lásd a 3.2.c) pontban)?

Annak biztosítása érdekében, hogy a hitelező megfelelő ösztönzéssel rendelkezzen a hitelezési műveletből származó kockázat megfelelő értékelésére, biztosítására és minimalizálására, és különösen a hitelfelvevő hitelképességének megfelelő értékelésére, a Bizottság megítélése szerint a hitelezőnek legalább 20 %-os – állami kezességvállalással nem fedezett – részt kell viselnie ⁽²⁰⁾ azért, hogy megfelelően biztosítsa a hitelt, és az ügylethez társuló kockázatot minimálisra csökkentse. A Bizottság ezért általában alaposabban fogja vizsgálni az olyan kezességvállalásokat vagy kezességvállalási programokat, amelyek egy pénzügyi ügylet egészére (vagy majdnem egészére) kiterjednek, kivéve ha a tagállam ezt megfelelően, például az ügylet különleges jellegére hivatkozással alátámasztja.

- d) Figyelembe vették-e a kezesség és a hitel (vagy egyéb pénzügyi kötelezettség) egyedi jellemzőit a kezességvállalás piaci árának meghatározása során, amelyből a támogatási elem a ténylegesen fizetett díjjal való összevetés útján számítandó (a részleteket lásd a 3.2.d) pontban)?

4.2. Támogatási elem az egyéni kezességvállalásokban

Egyéni kezességvállalás esetében a pénzben kifejezett támogatástartalom a kezességvállalás piaci ára és a ténylegesen fizetett ár közötti különbségként számítandó.

Ha a piac nem nyújt kezességet az e típusú ügyletre, akkor a kötelezettségvállalás piaci értéke nem áll rendelkezésre. Ebben az esetben a támogatási elem ugyanolyan módon számítandó ki, mint a kedvezményes kamatozású kölcsön támogatástartalma, azaz az e társaság által a kezesség fennállása nélkül fizetendő konkrét piaci kamatláb és az állami kezességvállalásnak köszönhetően – az esetlegesen kifizetett díjak figyelembevétele után – elért kamatláb különbsége. Ha nincs piaci kamatláb, és a tagállam a referencia-kamatláb kívánja helyettesítő értéként használni, a Bizottság hangsúlyozza, hogy a referencia-kamatlábokról szóló közleményben ⁽²¹⁾ rögzített feltételek irányadóak az egyéni kezességvállalás támogatási intenzitásának kiszámítására. Ez azt jelenti, hogy a kezességgel fedezett művelethez kapcsolódó megfelelő kockázati profil, a kezességgel biztosított vállalkozás és a nyújtott biztosítékok figyelembe vétele érdekében kellő figyelmet kell fordítani az alapkamatlábhoz hozzáadandó felár mértékére.

4.3. Támogatási elem a KKV-k részére nyújtott egyéni kezességvállalásokban

A 3.3. pontban vázolt egyszerűsített értékelési rendszer KKV-k esetében is alkalmazható. Ebben az esetben, ha az adott kezességvállalás díja nem felel meg az adott minősítési osztályra meghatározott minimumértéknek, ezen minimumszint és a felszámított díj közötti különbséget támogatásnak kell tekinteni. Ha a kezességvállalás több mint egy évig tart, az ettől való éves negatív eltéréseket a releváns referencia-kamatláb alkalmazásával kell diszkontálni ⁽²²⁾.

A Bizottság csak az érintett tagállam által egyértelműen igazolt és megfelelően indokolt esetben fogadja el az ezen szabályoktól való eltérést. Az ilyen esetekben is tiszteletben kell azonban tartani a kockázatalapú megközelítést.

4.4. Támogatási elem a kezességvállalási programokban

A kezességvállalási programok esetében a pénzben kifejezett támogatástartalom a program részét képező valamennyi kezesség esetében a ténylegesen felszámított díj (ha volt ilyen) és az egyenértékű, a 3.4. pontban rögzített feltételeknek megfelelően létrehozott, támogatásnak nem minősülő program keretében felszámítandó díj közötti különbség. Az előbbieken említett elméleti díjaknak, amelyekre vonatkozóan a támogatási

⁽²⁰⁾ Feltételezve, hogy a társaság ennek megfelelő biztosítéki szintet nyújt az állam és a hitelintézet számára.

⁽²¹⁾ Lásd a 11. lábjegyzetben említett közleményt.

⁽²²⁾ A további részleteket lásd a 14. lábjegyzetben.

elemet kiszámítják, ezért fedezniük kell a kezességgel együtt járó rendes kockázatokat, valamint az igazgatási és tőkekötségeket ⁽²³⁾. A támogatástartalom e számítási módja annak biztosítását szolgálja, hogy a program keretében nyújtott összes támogatás közép- és hosszú távon is egyenlő legyen az állami hatóságok által a program hiányának fedezése érdekében a programba fektetett pénzüsséggel.

Mivel az állami kezességvállalási programok esetében előfordulhat, hogy az egyedi esetek sajátosságai a program értékelésének időpontjában nem ismertek, a támogatási elemet a program rendelkezéseire hivatkozással kell értékelni.

A kezességvállalási programokban foglalt támogatási elemeket a Bizottság által az állami támogatások területén elfogadott rendelet, így a Szerződés 87. és 88. cikkének a nemzeti regionális beruházási támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2006. október 24-i 1628/2006/EK bizottsági rendelet ⁽²⁴⁾ vagy a Szerződés 87. és 88. cikkének a mezőgazdasági termékek előállításával foglalkozó kis- és középvállalkozásoknak nyújtott állami támogatásokra történő alkalmazásáról és a 70/2001/EK rendelet módosításáról szóló, 2006. december 15-i 1857/2006/EK bizottsági rendelet ⁽²⁵⁾ alapján történő bejelentést követően már elfogadott módszerekkel is ki lehet számítani, feltéve hogy a jóváhagyott módszer kifejezetten a szóban forgó típusú kezességekre és a szóban forgó típusú alapügyletekre vonatkozik.

A Bizottság csak az érintett tagállam által egyértelműen igazolt és megfelelően indokolt esetben fogadja el az ezen szabályoktól való eltérést. Az ilyen esetekben is tiszteletben kell azonban tartani a kockázatalapú megközelítést.

4.5. Támogatási elem a KKV-kra vonatkozó kezességvállalási programokban

A KKV-k számára nyújtott kezességvállalási programokhoz kapcsolódó és a 3.5. pontban vázolt két egyszerűsített eszközt a támogatások kiszámítására is fel lehet használni. Mindkét szabály alkalmazási feltételeit a következőképpen kell meghatározni:

Mentesülési díjak alkalmazása a KKV-kra vonatkozó kezességvállalási programokban

A 3.5. pontban vázolt egyszerűsített értékelési rendszer KKV-k esetében is alkalmazható. Ebben az esetben, ha a kezességvállalási programban az adott kategóriára megállapított díj nem felel meg az adott minősítési osztályra meghatározott minimumértéknek ⁽²⁶⁾, e minimumszint és a felszámított díj közötti különbséget támogatásnak kell tekinteni ⁽²⁷⁾. Ha a kezességvállalás több mint egy évig tart, az ettől való éves negatív eltéréseket a referencia-kamatláb alkalmazásával kell diszkontálni ⁽²⁸⁾.

Egységes díjak alkalmazása a KKV-kra vonatkozó kezességvállalási programokban

Tekintettel arra, hogy egy, a KKV-k részére létrehozott kezességvállalási program keretében nyújtott állami támogatás csak kisebb mértékben torzíthatja a versenyt, a Bizottság úgy ítéli meg, hogy abban az esetben, ha egy kezességvállalási program csak KKV-k részére nyújtandó kezességvállalásokra vonatkozik, és e programon belül a kezességgel fedezett összeg társaságonként nem haladja meg a 2,5 millió EUR-t, a Bizottság a 4.4. ponttól eltérően anélkül is elfogadhatja a program támogatási intenzitásának értékelését, hogy szükség lenne a programon belül valamennyi egyéni kezességvállalás vagy kockázati osztály értékelésére ⁽²⁹⁾.

⁽²³⁾ Ez a számítás mindegyik kockázati osztály tekintetében úgy foglalható össze, mint a) a kockázati osztály kockázati tényezőjével (ahol a kockázat a nemfizetés valószínűsége az igazgatási és a tőkekötségek beszámítása után) megszorított kintlévő összeg, amely a piaci díjat jelenti, és b) bármely kifizetett díj közötti különbség, azaz: (garantált összeg × kockázat) – kifizetett díj.

⁽²⁴⁾ HL L 302., 2006.11.1., 29. o.

⁽²⁵⁾ HL L 358., 2006.12.16., 3. o.

⁽²⁶⁾ Ez magában foglalja azt a lehetőséget, amely szerint a hitelfelvevői múlttal vagy mérlegszemléletű megközelítésen alapuló hitelminősítéssel nem rendelkező KKV-k számára a mentesülési díj 3,8 %, ez azonban soha nem lehet alacsonyabb annál a díjnál, amelyet az anyavállalatnál vagy anyavállalatoknál alkalmaznának.

⁽²⁷⁾ Ez a számítás mindegyik kockázati osztály tekintetében úgy foglalható össze, mint a kezességgel biztosított, kintlévő összeg szorozva a) az adott kockázati osztály mentesülési díjtényezője és b) bármely kifizetett díj közötti különbséggel, azaz: garantált összeg × (mentesülési díj – kifizetett díj).

⁽²⁸⁾ A további részleteket lásd a 11. lábjegyzetben.

⁽²⁹⁾ Ez a számítás úgy foglalható össze, tekintet nélkül az egyes kockázati osztályokra, mint a) a program kockázati tényezőjével (a nemfizetés valószínűsége az igazgatási és a tőkekötségek beszámítása után) megszorított összeg, és b) bármely kifizetett díj közötti különbség, azaz: (garantált összeg × kockázat) – kifizetett díj.

5. A KEZESSÉGVÁLLALÁS FORMÁJÁBAN NYÚJTOTT ÁLLAMI TÁMOGATÁS ÖSSZEEGYEZTETHETŐSÉGE A KÖZÖS PIACCAL

5.1. Általános

A Bizottságnak meg kell vizsgálnia a Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozó állami kezességvállalást annak megállapítása érdekében, hogy az összeegyeztethető-e a közös piaccal. Az összeegyeztethetőség értékelésének elvégzése előtt meg kell állapítani, hogy ki a támogatás kedvezményezettje.

5.2. Értékelés

A támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségét a Bizottság ugyanazon szabályoknak megfelelően vizsgálja, mint amelyek az egyéb formájú támogatási intézkedésekre alkalmazandók. Az összeegyeztethetőség értékelésének konkrét szempontjait a Bizottság a horizontális, regionális és ágazati támogatásokról szóló keretszabályokban és iránymutatásokban rögzítette és fejtette ki ⁽³⁰⁾. A vizsgálat elsősorban a támogatási intenzitást, a kedvezményezettek jellemzőit és a kitűzött célokat veszi figyelembe.

5.3. Feltételek

A Bizottság csak akkor fogadja el a kezességvállalást, ha annak érvényesítése olyan szerződés alapján meghatározott feltételekhez kapcsolódik, amelyek akár a kötelező csődbejelentést vagy egyéb hasonló eljárást is jelenthetik. Ezekről a feltételekről a feleknek a kezesség vállalásának időpontjában kell megegyezniük. Abban az esetben, ha a tagállam a kezességet az annak nyújtása szakaszában eredetileg megállapított feltételektől eltérő egyéb feltételek alapján kívánja érvényesíteni, a Bizottság a kezességvállalás érvényesítését olyan új támogatás létrehozásának tekinti, amelyet a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdése alapján be kell jelenteni.

6. A TAGÁLLAMOK ÁLTAL A BIZOTTSÁGHOZ BENYÚJTANDÓ JELENTÉSEK

Az általános ellenőrzési kötelezettségekkel ⁽³¹⁾ összhangban, a pénzüpiacokon mutatózó új fejlemények további figyelemmel kísérése érdekében, és mivel nehéz felmérni az állami kezességvállalások értékét, amelyek időben is változnak, különös jelentőséggel bír a Bizottság által jóváhagyott állami kezességvállalási programok állandó felülvizsgálata a Szerződés 88. cikkének (1) bekezdése alapján. A tagállamok ezért kötelesek jelentéseket benyújtani a Bizottsághoz.

A kezességvállalási programok tekintetében e jelentéseket legalább a kezességvállalási program lejártakor és a módosított program bejelentésekor kell benyújtani. A Bizottság azonban az adott esettől függően gyakrabban is helyénvalónak ítélni jelentések kérését.

Azoknak a kezességi programoknak az esetében, amelyeknél a Bizottság a támogatás hiányát megállapító határozatot hozott, és különösen akkor, ha a programra vonatkozóan nem állnak rendelkezésre megbízható történeti adatok, a Bizottság a támogatás hiányát megállapító határozatának meghozatalakor ilyen jelentés benyújtását kérheti, ezáltal esetenként pontosítva a jelentéstételi kötelezettség gyakoriságát és tartalmát.

A jelentéseknek legalább a következő adatokat kell tartalmazniuk:

- a) a nyújtott kezességvállalások száma és összege;
- b) az adott időszak végén kintlévő kezességvállalások száma és összege;
- c) éves alapon azon kezességvállalások száma és értéke, amelyek tekintetében nemfizetésre került sor (esetenként kimutatva);
- d) éves bevétel:
 1. a felszámított díjakból származó bevétel;
 2. megtérülésekből származó bevétel;
 3. egyéb bevételek (pl. betétekből vagy befektetésekből származó kamat stb.);

⁽³⁰⁾ Lásd az Európai Közösségben az állami támogatásokra alkalmazandó versenyjogi szabályokat az interneten: http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/legislation.html
Az ágazathoz kötött állami támogatásról szóló jogszabályok vonatkozásában, a mezőgazdaságot illetően lásd az alábbi weboldalt: http://ec.europa.eu/agriculture/stateaid/leg/index_en.htm
a közlekedést illetően pedig a következőt: http://ec.europa.eu/dgs/energy_transport/state_aid/transport_en.htm

⁽³¹⁾ Így különösen az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 659/1999/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló, 2004. április 21-i 794/2004/EK bizottsági rendeletben rögzítettek (HL L 140., 2004.4.30., 1. o.). A 271/2008/EK rendelettel (HL L 82., 2008.3.25., 1. o.) módosított rendelet.

- e) éves kiadások:
 - 1. igazgatási költségek;
 - 2. érvényesített kezességek után fizetett kártalanítások;
- f) éves többlet vagy hiány (bevétel és kiadások közötti különbség);
- g) a program kezdete óta felhalmozott többlet vagy hiány ⁽³²⁾.

Egyéni támogatások esetében a – főleg a d)–g) pontban foglalt – releváns adatokról szintén jelentést kell tenni.

Bármely esetben a Bizottság felhívja a tagállamok figyelmét, hogy egy távoli időpontban történő megfelelő jelentéstétel feltételezi a szükséges adatok megfelelő gyűjtését a program alkalmazásának kezdetétől fogva, valamint ezek évente történő összesítését.

A Bizottság felhívja továbbá a tagállamok figyelmét, hogy bár az egyéni alapon vagy program keretében nyújtott támogatásnak nem minősülő kezességvállalások esetében bejelentési kötelezettség nem áll fenn, előfordulhat hogy a Bizottságnak – például panasz következtében – ellenőriznie kell, hogy a kezességvállalás vagy program nem tartalmaz támogatási elemet. Ilyen esetben a Bizottság a fentiekben felsorolt, az érintett tagállam által benyújtandó jelentéshez megkívánt adatokhoz hasonló adatokat fog kérni.

Azokban az esetekben, ahol az állami támogatásokra alkalmazandó csoportmentességi rendeletek, iránymutatások vagy keretszabályok által megállapított egyedi jelentéstételi kötelezettségek alapján már be kell nyújtani jelentéseket, ezek az egyedi jelentések az e kezességvállalásra vonatkozó bejelentési kötelezettség alapján benyújtandó jelentések helyébe lépnek, feltéve hogy tartalmazzák a fent megjelölt adatokat.

7. VÉGREHAJTÁSI INTÉZKEDÉSEK

A Bizottság felhívja a tagállamokat, hogy az új kezességvállalások tekintetében 2010. január 1-jéig igazítsák hozzá létező kezességvállalási intézkedéseiket a közlemény rendelkezéseire.

⁽³²⁾ Ha a program több mint 10 éve működik, csak az utolsó 10 éves hiányt vagy többletet kell megadni.